



ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 24 marca 2026 r.

Pozycja 39

POSTANOWIENIE z dnia 11 grudnia 2025 r. Sygn. akt Ts 72/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Zielonacki – przewodniczący
Justyn Piskorski – sprawozdawca
Rafał Wojciechowski,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 10 listopada 2022 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej [...] sp. z o.o., sp.k. z siedzibą w G.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło większością głosów.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 2 marca 2021 r. (data nadania) [...] sp. z o.o., sp.k. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, wystąpiła o zbadanie zgodności art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398, ze zm.) w zakresie, w jakim „pozwala Sądowi odwoławczemu [na] zmianę uprzednio wydanego, prawomocnego i wykonanego (poprzez uiszczenie opłaty od Apelacji) zarządzenia Przewodniczącego Wydziału w przedmiocie ustalenia wysokości opłaty od apelacji, poprzez jego uchylenie, które skutkowało odrzuceniem apelacji”, z art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 78 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W skardze konstytucyjnej stwierdzono, że doszło do naruszenia praw skarżącej przez zastosowanie zakwestionowanego przepisu w zakresie, w jakim pozwala sądowi apellacyjnemu odrzucić apelację, która została na wezwanie tego sądu opłacona. Taka wykładnia – zdaniem skarżącej – powoduje naruszenie prawa do sądu, jak również prawa do zaskarżenia decyzji i orzeczeń wydanych w pierwszej instancji oraz instancyjnego modelu postępowania sądowego.

Postanowieniem z 10 listopada 2022 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącej 21 listopada 2022 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej, wskazując, że skarżąca wadliwie określiła przedmiot skargi – uczyniła z niego

pozostające poza kognicją Trybunału akty stosowania prawa. Skutkowało to brakiem spełnienia podstawowych przesłanek skargi konstytucyjnej – odnoszących się do prawidłowego określenia jej podstawy – przewidzianych w art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz w art. 53 ust. 1 u.o.t.p.TK.

W zażaleniu z 24 listopada 2022 r. (data nadania) skarżąca zakwestionowała postanowienie Trybunału z 10 listopada 2022 r., wnosząc o jego uchylenie oraz nadanie skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Wskazała, że Trybunał, dokonując wstępnej kontroli, uznał, iż brak w skardze wykazania, że „w sprawie nie zachodzi przypadek utrwalonego w wykładni znaczenia art. 112 ust. 3 ustawy o kosztach sądowych w skutek czego normie tej nadano charakter, którego nie przewidział ustawodawca”. Jej zdaniem stała praktyka orzecznicza nie jest zależna od wykazania jej w skardze, gdyż jest przesłanką znaną z urzędu. Podkreśliła, że chociaż Trybunał jest związany zakresem zaskarżenia wskazanym w skardze konstytucyjnej (art. 67 u.o.t.p.TK), to jednak – jak wielokrotnie wskazywał w swoim orzecznictwie – w europejskiej kulturze prawnej ugruntowała się zasada *falsa demonstratio non nocet*, zgodnie z którą kluczowe znaczenie ma istota sprawy, a nie jej oznaczenie.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym, badając w szczególności, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdzono istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK).

2. Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że kwestionowane postanowienie jest prawidłowe, a zarzuty sformułowane w zażaleniu nie podważyły podstaw odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

3. W zakwestionowanym postanowieniu Trybunał wskazał, że skarżąca wadliwie określiła przedmiot skargi, ponieważ uczyniła nim pozostające poza kognicją Trybunału akty stosowania prawa. Należy podkreślić, że skarżąca została wezwana zarządzeniem sędziego Trybunału z 21 września 2021 r. do wyjaśnienia, czy kwestionuje przywołany przepis w zakresie jego trwałej i jednolitej wykładni, czy w zakresie wykładni *in concreto*. W piśmie procesowym nadesłanym w odpowiedzi na zarządzenie skarżąca wskazała, że kwestionuje przywołany w skardze art. 112 ust. 3 u.k.s.c. *in concreto* jako przepis, na podstawie którego zapadło ostateczne orzeczenie sądu dotyczące jej konstytucyjnych wolności i praw. Zarzuty skarżącej nie odnosiły się ani do treści normatywnej zaskarżonego przepisu, ani do jego utrwalonej wykładni, a uzasadnienie skargi zostało oparte na krytycznej ocenie podjętego w sprawie skarżącej rozstrzygnięcia.

Dopiero w zażaleniu skarżąca wskazała na „ugruntowaną wykładnię normy” oraz przywołała orzeczenia, z których ona wynika. Wskazała również, iż stała praktyka orzecznicza nie jest zależna od wykazania jej w skardze, jest bowiem przesłanką znaną z urzędu. Trybunał przypomina, że zażalenie na postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu nie zastępuje skargi konstytucyjnej. Jest to środek uruchamiający kontrolę zapadłego już orzeczenia. W razie stwierdzenia w nim, że skarga konstytucyjna dotknięta była określoną wadą (jak miało to miejsce w niniejszej sprawie), wywody zawarte w środku odwoławczym mogą mieć jedynie na celu wykazanie, że ustalenia

Trybunału w tym zakresie były nieprawidłowe. Tym samym próby wykazania przez skarżącą – dopiero na etapie postępowania zażaleniowego – że zaskarżony przepis jest przedmiotem utrwalonej i powszechnej linii orzeczniczej, należało ocenić po pierwsze, jako spóźnione, a po drugie – jako potwierdzające ocenę zawartą w zaskarżonym postanowieniu, że skarga konstytucyjna nie zawierała dostatecznych argumentów w tym zakresie. Co istotne, przywołane przez skarżącą orzeczenia, mające potwierdzić utrwaloną wykładnię zaskarżonego przepisu, nie odnoszą się do zakresu, w jakim został on zakwestionowany w skardze.

Odnosząc się do zarzutu skarżącej, że Trybunał powinien niejako z urzędu uwzględnić utrwaloną wykładnię przepisu, należy przypomnieć, że zgodnie z art. 67 u.o.t.p.TK Trybunał, orzekając, jest związany granicami wniesionej skargi konstytucyjnej. Przepis ten należy rozumieć na tle przywołanej przez skarżącą, ugruntowanej w europejskiej kulturze prawnej, zasady *falsa demonstratio non nocet*, w myśl której podstawowe znaczenie ma istota sprawy, a nie jej oznaczenie (zob. np. wyrok TK z 24 lutego 2009 r., sygn. SK 34/07, OTK ZU nr 2/A/2009, poz. 10 oraz wskazane tam orzecznictwo). Rekonstrukcji zarzutu sformułowanego w skardze konstytucyjnej trzeba dokonywać zatem zarówno na podstawie jej *petitum*, jak i uzasadnienia, które stanowi integralną część skargi. Trybunał podkreśla, że zasada *falsa demonstratio non nocet* nie może być rozumiana jako instrument eliminujący stosowanie zasady skargowości w postępowaniu przed Trybunałem, a zatem nie może służyć sanowaniu przez Trybunał – w zastępstwie skarżącej – braków formalnych wniesionej skargi konstytucyjnej. Na gruncie rozpoznawanej sprawy oznacza to, że nie było możliwe, by Trybunał samodzielnie określał przedmiot skargi oraz uzasadniał odnoszące się do niego zarzuty. Trybunał nie może bowiem – w myśl przywołanej zasady skargowości – wyjść poza zarzuty sformułowane w skardze konstytucyjnej.

Biorąc powyższe pod uwagę, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.